

bitig

**MSKÜ EDEBİYAT FAKÜLTESİ
DERGİSİ**

bitig

**MSKU Journal of Faculty
of Letters and Humanities**

Sorumlu Yazar

Corresponding Author

Burcu TOPÇU

Adres: Muğla Sıtkı Koçman
Üniversitesi

Edebiyat Fakültesi

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

e-posta:

burcutopcu01@gmail.com

 ORCID 0000-0002-1590-7436

Atıf / Citation

Topçu, Burcu (2022), “*Bir Günü Bitirme Sanatı*’nda Kadının Arka Bahçeleri”, *bitig Edebiyat Fakültesi Dergisi*, C. 2, S. 3, s. 196-199.

KİTAP İNCELEMESİ

Book Review

***Bir Günü Bitirme Sanatı*’nda Kadının Arka Bahçeleri**

Banu Özyürek (2020), *Bir Günü Bitirme Sanatı*, İstanbul: Everest Yayınları.

“o parlak ve büyümlü ışığın orada, durdum. kabardım. alevlendim. yuttum cüce kadınımı dedim var benim de bir sesim.”

Banu Özyürek

Yoğunlaşan şiddet ortamının edebiyata yansması sıra dışı bir durum değildir, yazarlar içinde buldukları toplumun sorunlarını kaleme alırken bir yandan da tepkisel bir dil oluşturarak konuyla ilgili farkındalık yaratmaya çalışmaktadırlar. Bu durum kadın yazarların eserlerinde daha yoğun biçimde görülmektedir. Söz konusu eserlerde ifade edilen şiddet sahneleri toplumsal bilinci dönüştürmeyi amaç edinirken son dönemde edebiyatımızda zayıflamış olan sosyal sorumluluk, fayda, eğitim işlevlerini de yeniden ön plana çıkarmıştır. Dolayısıyla edebî eserler, bir yandan şiddete uğrayan kadınların sesi olmayı amaçlamakta, diğer yandan toplumu değiştirmeye çalışmaktadır. Edebiyat bu değişimin içselleştirilerek süreç içerisinde gerçekleşmesini sağlayacak en önemli araçlardan biridir.

Banu Özyürek’in ilk öykü kitabı olan *Bir Günü Bitirme Sanatı* on bir öyküden oluşur. Kadınların ayak seslerini duyacağımız bu

kitapta, bambaşka yaşamlar bekliyor sizi. Kimisi onca insanın içinde derdini paylaşamadığı için yalnız, kimisi sıkıntılarına derman bulamadığı için üzgün, kimisi de anlayacak kimsesi olmadığından şikâyetçi. Gündelik hayatımıza baktığımızda da benzer duyguları yaşıyor, açığa vuramadığımız ve ifade edemediğimiz durumlara öykülerde rastlıyoruz. Bu, ikilemde kalanların öyküsüdür. Bazen bir gün su gibi akıp giderken, bazen hiç geçmek bilmez. Peki gün ellerimizden kayıp gittikten sonra? “Neden insanlara benzer yaşamları varmışçasına standart bir gün biçildiğini de anlamıyorum.” (2020: 23) der öyküsünde Banu Özyürek. Toplumun dayattığı roller karşısında bir de anlaşılmanın verdiği yorgunluk, kadın karakterlerin yaşamına ilmek ilmek işlenmiştir. Yalnız kalmaktan korkuyor, toplumun onları kabul etmeyeceğini düşünüp içsel sorgulamalar yapıyorlar. Banu Özyürek’in tam da yansıtmak istediği dip zıtlık bu minvalde ilerliyor. Kadına biçilen yaşam, tekdüzeliğe ve belli bir kalıba sığdırılmıştır. Bu duruma öyküde eleştiri getirilmiştir: “Bu kadınları biliyorum; kölelik ve efendilik mutlu bir beraberlik sürdürür onlarda. Kölelikleri sayesinde efendilik hakkı kazanırlar. Evlenmezse ölürlər. Doğurmazsa ölürlər. İkinciye doğurmazlarsa ölürlər. Kocaları eve bir akşam geç gelse ölürlər. Hep ölürlər ama illa da yaşarlar.” (2020: 29). Her an yaşadığının farkında olmanın nasıl bir azap olduğu, dışarı çıktığında dünya üzerine kapaklanacak hissi öykülere sirayet eder. Kitaba ismini veren ilk öykü “Bir Günü Bitirme Sanatı”nda başkarakterin arkadaşı Semra ile arasındaki iletişimsizlik anlatılır: “Konuşmak geniş getirmekten farklı değildi artık. Sözcüklerden ot tadı alıyordum. Kendini insan sanan ineklerdik biz ve bunu anlamış üç beş talihsiz inekten biri de bendim. Benim gibiler için gerçeğin en büyük lütfu, biraz daha az gerçek olmasıydı.” (2020: 16).

Öykülerin kahramanları, kendi çevreleri ile uyumsuz, hayatın getirdiği problemler karşısında çıkış yolu arayan ama bulamayan insanlar... Sonsuza kadar deneyip yenilme cesaretine sahip olan, hiç de zayıf olmayan bir yapıdalar. “Annem için küçük bir cinayet” öyküsünde anne-kız ilişkisindeki mücadeleden bahseder. Hayattaki varlığımızı etkileyen ve şekillendiren anne figürü; hayallerimize yasladığımız, annenin öfkesini sahiplenme ve tüm zorluklardan onu “kurtarma” düşüncesi ana karakterimizde hâkimdir. Öyküdeki karakter, annesinin yapamadığı ama kendisinin sahip olup deneyimlediği her şeyde huzursuzluk ve suçluluk duyar: “Ama bir bu kadar da şu vardı ki annem hakkını istemeyi bilmeyen surat, ben kendi kendime dolanıp duran bir dildim.” (2020: 57). Karakterin annesi kimseyle derdini paylaşamayan, kendi kendine söylenen, ev içinde yaşadığı sorunları çözüme kavuşturamayan bir tiptir. Ana karakterimiz beyaz atlı bir prenses olup annesini o evden kurtarmayı ve ev sahibine haddini bildirmeyi düşler. Apartman yaşamının

getirdiği iletişimsizlikten, ev sahiplerinin kötü tutumlarından yakınan ana karakterimiz, bu öykünün devamı niteliğinde olan “Cinayet kim ben kim”de ev sahibinden hıncını almaya çalışır ama onu sadece bir öyküde öldürebildiğinden söz eder.

Mizah, Banu Özyürek'in öykülerinde vazgeçilmez bir dil, en etkili savunma aracıdır. Bu yüzden öyküdeki karakterlerin çoğu güçlüdür. Hayatın içinde ne kadar mücadele ederlerse etsinler, o mizah dili haksızlıklar için kuşatılmış en güzel kaledir. Kocasının yalanları içinde yaşamaya devam eden bir kadın kahramanımız iki öyküde karşımıza çıkıyor: “M'nin 78. Yalanı” ve “M'nin 79. Yalanı” öykülerinde kocası eve geç gelen ve sürekli başka bir yalanla eşinin karşısına dikilen birisidir. Bu öyküde Dino Buzzati'nin *Tatar Çölü* kitabından esinlenerek kendi evliliğini kitaptaki Bastiani kalesine benzetmesi müthiş bir anlatım ve tasvir örneğidir. “Hâlâ aynı evde duruşumuz-şüphesiz duruyoruz burada-, *her günkü duvarlara karşı duyulan evcil bir aşk*” diye ifade edilebilir. Biz birbirimizin Bastianisiyiz. Bir gün her şeyin değişeceği umuduyla ve hiçbir şeyin değişmemesinin huzuruyla yaşıyoruz.” (2020: 38). “Yara” isimli öyküsü, rahim ağzında yara olan bir kadının ameliyatla bu yarayı yaktırma aşamasını anlatır. Banu Özyürek, bu öyküde bir kadının yaşamış olduğu sıkıntıları, tedirginliği, ihtiyaç duyduğu empati ve yakınlığı çok yalın ve doğal biçimde anlatmıştır: “İnsanlar birbirini daha çok sevse... En azından küçücük bir yakınlıktan diyorum böyle irkilmese, yani diyorum ki küçücük bir anlayış anından, yani diyorum ki karşısındakinin gözlerindeki korkuyu görünce, ne bileyim işte. Görse bir, karşısındaki hayatı görse.” (2020: 52).

Son olarak; kitaptaki öyküler ne kadar kadın öyküleri olursa olsun; duyguların, kavramların, yaşadıklarımızın cinsiyeti yok. Hepimiz bu duygusal süreçlerden geçebilir, insanlık gözgüsünden bakarsak birbirimizi anlayabiliriz. Özyürek'in öykülerinde tematik olarak çeşitli konular işlense de karakterlerin ruhsal ve toplumsal kriz karşısında ne kadar derinlikli ve mizahi bir tavır sergiledikleri apaçık ortadır. Ne kadar içinden çıkamadığımız sorunlar; toplumsal zeminde aşk, evlilik, iş hayatı gibi konularda karamsarlık olsa da en güzel yönü, öyküleri okudukça yüzümüzde tebessüm oluşturmasıdır. Gün avuçlarımızın içinden akıp giderken bir günü nasıl bitirdiğimiz ne kadar önemli, öyle değil mi? Ahmet Telli'nin “Gülüştün Eklenir Kimliğime” şiirinden dizelerle yazımı sonlandırıyorum:

“Gün biter gülüşün kalır bende
anılar gibi sürüklenir bulutlar
ömrümüz ayrılıklar toplamıdır

yarım kalan bir şiir belki de...”

Kaynakça

Özyürek, Banu (2020), *Bir Günü Bitirme Sanatı*, İstanbul: Everest Yayınları.